

Borstelen maakt tevenpelzen mooier

Effect bij reuenpelzen veel minder duidelijk

De presentatie van de pelzen is een belangrijk item. Door pelzen automatisch te borstelen met een borstelmachine zijn de pelzen soepeler en komen de haren na opschudden snel omhoog. Ruim 1200 reuenpelzen en 1000 tevenpelzen zijn geborsteld en vergeleken met net zoveel niet-geborstelde pelzen. Bij de reuenpelzen is er een kleine verbetering in de betere kwaliteitklasse (+5%) en iets minder kwaliteit II en Low Grades. In de verkoopprijs is dit niet teruggevonden. De tevenpelzen toonden duidelijk beter (+12%), ook in de klasse Velvet (+5%). De verkoopprijs was ca. €1,70 hoger dan bij de controle tevenpelzen. De investering en arbeid van borstelen maken de kostprijs van de pels ± €0,15 hoger (afhankelijk van aantal pelzen). Het borstelen heeft zodoende de verkoopprijs van de tevenpelzen significant verhoogd.

Ing. Jan de Rond, onderzoeker
Onderzoeksaccommodatie Edelveen te Ederveen

Inleiding

De laatste jaren wordt er steeds meer aandacht aan de presentatie van de pelzen besteed of het belang hiervan benadrukt. De beoordeling door een selecteur op het veilinghuis begint keer op keer met een eerste indruk. Is een pels soepel dan tonen de haren sneller. Na het drogen zijn niet alle pelzen even soepel. Dat kan diverse oorzaken kennen (o.a. pelsrijpheid, schrapen), het resultaat blijft een stijvere pels.

Dit project had tot doel om het effect van het automatisch borstelen van de pelzen te meten aan de hand van de verkoopstatistiek.

Opzet

De pelzen van Edelveen worden allemaal gemerkt met een (of enkele) neuslabel(s) die de herkomst (kooibezetting, voerbehandeling, pelsdatum, type e.d.) aangeeft. Na het drogen worden alle kleuren weer uitgezocht en per groep aan de veiling aangeboden. De grootste groepen nertsen buiten de overige projecten zijn opgesplitst naar een gedeelte wat geborsteld is en een gedeelte wat ongeborsteld naar de veiling is gestuurd. Borstelen met een borstelmachine gebeurt door lucht via de bek van de nerts te blazen en ondertussen wordt de pels automatisch soepel gemaakt en geborsteld. Het borstelen is uitgevoerd bij de fam. Raijmakers.

Resultaten

De resultaten worden eerst getoond van de reuen en daarna van de tevenpelzen. In de resultaten vooral de aandacht naar de kwaliteit. Er is geen invloed op de lengte volgens de leverancier. De resultaten van de reuen staan in tabel 1. Hierin veel getallen over de beoordeelde pelzen naar twee verschillende kooibezettingen: 2 of 3 dieren in een standaardkooi (meestal reuen bij de moeder) en een groep van 4 dieren (meestal 2 reuen en 2 teven). Per kooibezetting is een gedeelte geborsteld (borstelen) en een gedeelte niet geborsteld (controle). Het aantal beoordeelde pelzen staat eronder. De maat is weergegeven naar de lengteklassen 40 en 30 en de berekende lengte naar de maatverdeling. Hierin zitten alle pelzen uit de groep, dus ook de 50 en de lengte 0. Voor de kwaliteit is de indeling gemaakt naar de betere kwaliteiten (Platinum+Burgundy+Kwaliteit 1A) en de iets mindere kwaliteit (Ivory+Kwaliteit I), de mindere kwaliteit 2 (kw II) en het aandeel

LowGrades (LG, hierin de beschadigde en vette pelzen en de score witte onderwol en kwaliteit III). De haarlengte is beoordeeld naar kort (Velvet) of lang (longnap). Tenslotte het aandeel Chip, dit is een kleine hapering aan een goede pels die in iedere kwaliteit-klasse kan vallen. Dit alles maakt de verkoopprijs welke in de onderste regel te lezen is. Het verkoopmoment is tussen de groepen gelijk.

De reuen uit de bezetting 2/3 dieren hebben dezelfde gemeten lengte, bij de reuen in een groep is er een klein voordeel voor de geborstelde pelzen. De kwaliteit toont in beide kooibezettingen kleine voordelen voor de geborstelde groep; er worden iets meer betere kwaliteit pelzen gemeten en iets minder slechte kwaliteit (kw II) en Lowgrades. De reuen uit een groep hadden meer longnap als ze niet geborsteld waren. In verkoopprijs was er een klein nadeel voor reuen uit de standaardkooi en een voordeel voor reuen uit een groep in een klauterkooi.

Het resultaat van de teven staat in tabel 2. Deze kent dezelfde opbouw en indeling. Het kwaliteitskenmerk kwaliteit 2 is uit de tabel, want dat was bij alle groepen laag. Er zijn wel 2 groepen toegevoegd in deze tabel: 4/5 teven in een groep en de oude teef die meestal met 1 of 2 zonen de groeiperiode vol heeft gemaakt. Het resultaat bij de tevenpelzen is duidelijk in het voordeel van de geborstelde pelzen. Is het toeval of niet, maar alle geborstelde pelzen meten iets langer hoewel het kleine verschillen zijn (behalve bij 4 dier). In de kwaliteit beoordeling worden de geborstelde pelzen vaker in de betere kwaliteit ingedeeld, een positief effect bij alle teven groepen. Het aandeel LG geeft geen eenduidig beeld bij de tevenpelzen. In de lijn van de betere kwaliteit ook het consequente beeld in het aandeel Velvet; hoger bij de geborstelde. Het aandeel longnap is ook iets lager, vooral bij de oude teven. Hoe dat aandeel 0 kan zijn bij de teven uit een groep is een raadsel, de waarde in de tabel klopt met de veilinglijst. De verkoopprijs is in alle groepen hoger voor de geborstelde pelzen. De verhoging is meer dan op basis van $\pm 0,5$ cm langere pels te verwachten is en valt derhalve aan het borstelen toe te schrijven. De geborstelde pelzen hebben gemiddeld €1,70 méér opgebracht. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de geborstelde pelzen gemiddeld 0,5 cm langer zijn dan de niet geborstelde pelzen.

Tabel 1: Reuenpelzen

Reu pelzen, wel/niet geborsteld vóór veiling Edelveen 2011				
kooibezetting	2/3 d	2/3 d	4dieren	4 dieren
actie	borstelen	controle	borstelen	controle
Aantal	956	1122	198	152
Maat				
berek cm	91,7	91,7	91,1	90,6
lengte 40	22%	23%	16%	14%
lengte 30	52%	52%	51%	53%
Kwaliteit				
plat/bur/1A	41%	38%	54%	46%
ivory/kw I	41%	56%	45%	50%
kw II	5%	7%	2%	4%
LG	8%	9%	12%	15%
Aanvullende Info				
velvet	5%	6%	10%	10%
longnap	8%	8%	3%	9%
chip	22%	19%	27%	22%
verkoop €€	59,2	59,7	59,7	59,4

Discussie en aanbeveling

Niet eerder heeft een project zoveel pelzen geteld. De oorsprong op basis van de kwaliteit is daarom zeker gemiddeld. Het resultaat is duidelijk bij de teven en minder bij de reuen. Een herhaling van dit project zal zeker plaatsvinden.

Het is toch zeer opmerkelijk dat alle moeite van een seizoen nertsen houden en zorg rondom het pelsproces niet kan voorkomen dat de pelzen niet het mooist tonen bij de selecteur in de hand. Dat die presentatie bij de beoordeling 4% van de opbrengstprijs bepaalt bij teven. Op basis hiervan zou iedereen zeker de tevenpelzen moeten borstelen, maar is het niet eerlijker dat het veilinghuis de pelzen borstelt voordat de selecteur ze in handen krijgt. En wat zegt dit over het selecteren?

Bij deze opbrengstprijs kan de investering van een borstelmachine al snel uit. Natuurlijk moet er een behoorlijk volume mee geborsteld worden. Het borstelen van pelzen benadrukt weer eens de ene universele eigenschap van o.a. de mens: een eerste indruk weegt zwaar.

Noot: Het onderzoek op Edelveen is uitgevoerd met subsidie van het Productschap Pluimvee en Eieren (PPE).

Tabel 2: Tevenpelzen

Teef pelzen, wel/niet geborsteld vóór veiling Edelveen 2011								
kooibezetting	2/3 d	2/3 d	4 dier	4 dier	4/5 teef	4/5 teef	Oude T	Oude T
actie	borstel	contr	borstel	contr	borstel	contr	borstel	contr
Aantal	379	260	80	68	330	337	351	351
Maat								
berek cm	74,6	74,3	74,5	73,5	74,8	74,5	73,6	72,9
lengte 0	23%	23%	21%	19%	24%	26%	14%	13%
lengte 1	60%	57%	66%	51%	61%	57%	65%	57%
Kwaliteit								
plat/bur/1A	60%	49%	80%	66%	66%	52%	54%	48%
ivory/kw I	39%	49%	19%	32%	32%	45%	44%	47%
LG	7%	8%	10%	7%	8%	13%	11%	6%
Aanvullende Info								
velvet	8%	5%	14%	7%	10%	3%	3%	1%
longnap	5%	7%	0%	0%	7%	7%	13%	19%
chip	24%	24%	29%	26%	17%	21%	18%	16%
Verkoop €€	41,7	40,3	43,0	40,9	43,8	41,7	39,6	38,4